

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

471-ВА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 4 И 5 МАЙ 2011 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията — извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие“

COM(2010) 614 окончателен

(2011/С 218/07)

Докладчик: г-н VAN IERSEL

Съдокладчик: г-н GIBELLIERI

На 28 октомври 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален съвет и Комитета на регионите: Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията - Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие“

COM(2010) 614 окончателен.

Консултативната комисия по индустриални промени (CCMI), на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 4 април 2011 г.

На 471-ата си пленарна сесия, проведена на 4 и 5 май 2011 г. (заседание от 4 май), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 119 гласа „за“, 1 глас „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК приветства съобщението относно индустриалната политика като водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“. Комитетът категорично подкрепя цялостния подход и по-тясната обвързаност между политиките на ЕС, както и задълбочената координация между ЕС и държавите-членки по отношение на промишлеността. Целта е утвърждаването на устойчив и конкурентен европейски индустриален сектор в рамките на световната икономика.

1.2 ЕИСК призовава Съвета и Комисията да съставят списък от приоритети и графици за изпълнение въз основа на съобщението и на съответните заключения на Съвета ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Заключения, приети от Съвета по конкурентоспособност на 10 декември 2010 г. (ref. 17838/10). На 4 февруари 2011 г. Европейският съвет постави едно добро начало по отношение на енергетиката и насърчаването на иновациите.

1.3 Повишената обвързаност между политиките трябва, според ЕИСК, да доведе до интегрирани подходи в контекста на един напълно развит вътрешен пазар в рамките на социална пазарна икономика, посредством интелигентно законодателство, научноизследователска и развойна дейност и иновации, достъп до финансиране, икономика, характеризираща се с енергийна ефективност и ниски въглеродни емисии, политики в областта на околната среда, транспорта, конкуренцията и заетостта, подобряването на уменията и компетенциите, търговията и свързаните с нея въпроси, и достъпа до суровини.

1.4 За да се изведе подобряването на управлението като основен акцент на бъдещата индустриална политика, е необходимо да се рационализира вътрешното планиране и координацията в институциите на ЕС и да се съсредоточат усилията върху изграждане на по-тесни връзки между ЕС и държавите членки. Държавите-членки следва да подобрят координацията помежду си. Следва да се ангажират и регионите и метрополните райони. Накратко трябва да се укрепят вертикалните и хоризонталните връзки в Европа, за да не изостава от другите континенти.

1.5 ЕИСК подчертава значението на годишните доклади на Комисията относно националните индустриални политики, които следва да са насочени към съвместно договорени цели. Тези доклади следва да се обсъждат открито, за да се подобри координацията и да се насърчават най-добрите практики и да се допринесе за постигането на равни условия за конкуренция в Европа.

1.6 ЕИСК настоява за осигуряване на подходящо ниво на частни и публични финансови ресурси за конкурентоспособност и иновации, които да компенсират свиването на бюджетите. ЕИСК приветства в особена степен обявеното подобряване на трансграничните условия за рисковия капитал, както и предложенията за емитиране на публични и частни облигации за проекти на ЕС с цел инвестиране в енергетиката, транспорта и ИКТ⁽²⁾. Следва да се проучат и възможностите за емитиране на облигации за проекти и в други области, като например проектите, провеждани с изследователска и демонстрационна цел. Структурните фондове и кохезионният фонд също трябва да са съсредоточени върху целите на индустриалната политика. Следва да се развият нови и иновативни идеи с цел привличане на частен капитал към промишления сектор.

1.7 Индустриалната политика се отнася до всички видове взаимосвързани промишлени производства и услуги. Границите между секторите се размиват. Нараства значимостта на малките и средните предприятия (МСП) по отношение на способността им да създават добавена стойност и работни места. Тези фактори изискват интелигентно хоризонтално и секторно законодателство и/или регулиране, както и съпътстващи мерки. Трябва да се отчита сложността на международните мрежи и на интегрираните промишлени производствени процеси.

1.8 Поради сложността и множеството взаимно обусловени фактори ЕИСК подчертава необходимостта от поемане на (съвместни) ангажименти от страна на публичните и частните заинтересовани страни посредством групи на високо равнище, технологични платформи, социален диалог и образователни програми.

1.9 ЕИСК изтъква следните приоритети:

- необходимостта от интелигентно регулиране, регулаторна стабилност, подходящи оценки на въздействието и последващи оценки;
- достъп до финансиране на равнище ЕС: Седма рамкова програма (РП7), Осма рамкова програма (РП8), Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации (РПКИ)⁽³⁾, ЕИБ и ЕИФ, по-специално по отношение на МСП;
- Съюзът за иновации следва да е много тясно обвързан с индустриалната политика, особено в областта на главните базови технологии и на енергийно интензивните индустрии;
- следва да се насърчава и координацията в рамките на веригите на знанието и между тях — изследователските центрове, университетите и предприятията;

⁽²⁾ Вж. Годишен обзор на растежа, раздел 9, COM(2011) 11 окончателен.

⁽³⁾ Рамковата програма и Програмата за конкурентоспособност и иновации.

— европейският патент е проверка за ефективността на индустриалната политика;

— служителите трябва да се ангажират и участват;

— необходимо е образование и обучение на всички равнища, като паралелно с това се насърчава предприемачеството, за да се гарантира висококачествена и стабилна заетост с подходящо и устойчиво възнаграждение; трябва да се разпространяват най-добрите практики;

— световните тенденции налагат провеждането на активна търговска политика и на ефективен пазарен надзор и налагат по недвусмислен начин необходимостта от единна европейска позиция с цел постигане на равни условия на участие на световната сцена;

— наличието в Европа на икономика с ниски въглеродни емисии и ефективна по отношение на ресурсите предполага, че ЕС трябва да изисква търговските му партньори да спазват същите стандарти;

— трябва да се запази достъпът до суровини и до диверсифицирани енергийни източници.

2. Въведение

2.1 Индустриалната политика от „нов стил“ датира от април 2004 г.⁽⁴⁾ След продължителен процес на либерализация и приватизация все още преобладаваше широка гама от национални концепции за индустриална политика.

2.2 На равнище ЕС се отдаваше приоритет на рамковите условия в подкрепа на различните индустриални сектори. Бяха направени секторни анализи.

2.3 ЕИСК взе активно участие в тази дейност и отправи коментари в поредица от становища относно повишения интерес към дадени сектори и техните специфични характеристики на равнище ЕС⁽⁵⁾.

2.4 Междуременно контекстът се променя непрекъснато. Поради финансовата и икономическата криза, разногласията относно управлението на равнище ЕС и различията в ръста на промишлено производство в държавите членки оказват въздействие върху способността на Европа да откликва на промените.

2.5 Паралелно с това възникнаха нови теми и обществени предизвикателства, сред които застаряването на населението, опазването на климата и устойчивото развитие, достъпът до енергия, ускорената глобализация, обществото, основано на знания, цифровото общество и промените в пазарите на труда.

2.6 Иновациите са изключително актуална тема, вдъхновена в еднаква степен от изследванията и от технологиите, както и от засилената конкуренция на вътрешните и външните пазари.

2.7 През последното десетилетие все по-настоятелно се изтъква като приоритет значението на образованието и обучението на всички нива.

⁽⁴⁾ COM(2004) 274 окончателен.

⁽⁵⁾ Съответните становища на ЕИСК могат да бъдат намерени на адрес <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.enterprises-and-industry>.

2.8 Независимо от видимия напредък, остават разпокъсаността на вътрешния пазар и липсата на ясна насоченост, отчасти поради различията в подхода към бизнеса. Твърде често се пренебрегва връзката между завършеността на вътрешния пазар и индустриалните политики. ЕИСК неведнъж настойчиво е призовавал за създаване на подходящи условия, като се взима под внимание необходимостта от изработване на правила, които да са съобразени със спецификата на отделните сектори и тематични въпроси и които да отчитат широко разпространените в света мрежи за създаване на стойност.

3. Нови положения в съобщението

3.1 Предназначението на индустриалната политика е да поддържа силна преработваща промишленост в Европа и да повишава принципното осъзнаване сред гражданите и заинтересованите страни на факта, че за да се развива успешно на вътрешните и външните пазари, ЕС трябва да подлага на оценка и да адаптира условията за укрепване на промишлеността, в частност на промишленото производство и услугите.

3.2 Промислената политика следва да отговори на предизвикателството, свързано с нарасналата несигурност и дисбаланс, както и с безмилостната конкуренция и интереси, наложени от останалите световни играчи при определяне на рамката за силна промишлена база в Европа, инвестиции и създаване на заетост.

3.3 Индустриалната политика е водеща инициатива в стратегията „Европа 2020“, заедно с други такива инициативи и важни области като иновациите, уменията, търговията и единния пазар. При цялостния подход се подчертава необходимостта от ефективна координация и съгласуваност на **всички** политики на ЕС. Координацията и съгласуваността, включително съпътстващите ги прозрачност и осезаемост на политиките на ЕС, трябва да са в подкрепа на технологичния прогрес и на иновациите (преди всичко на главните базови технологии), на реструктурирането, създаването на заетост⁽⁶⁾ и присъствието на Европа на международните пазари.

3.4 Комисията предлага нов инструмент за „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“ чрез процедура на оценка, която не трябва да се ограничава единствено до факторите, свързани с цената или конкурентоспособността на себестойността, а да включва и онези, свързани с инвестициите и иновациите.

3.5 Отдава се приоритет на често пренебрегваното външно измерение на индустриалната политика. Същото се отнася за повишеното внимание към достъпа до суровини като базисно условие за всяка индустриална политика.

3.6 Подновен е акцентът върху интегрирания хоризонтален подход, съчетан със секторни приложения и индивидуализирани подходи, с изискването да се отчита взаимната обвързаност на секторите и взаимното преплитане на веригите за създаване на стойност и доставка (които са от съществено значение за МСП), мрежите и клъстерите, въздействието на бизнес услугите и достъпа до финансови средства.

⁽⁶⁾ Виж становището на ЕИСК относно „Иновативни работни места: източници на производителност и качествена заетост“, ОВ С 132 of 03.5.2011 г., стр. 22.

3.7 Паралелно с процесите на непрекъсната промяна и реструктуриране, на които са подложени големи области от европейската промишленост, в съобщението са посочени нови сектори, които привличат все по-големи инвестиции и работна ръка, като космическата промишленост⁽⁷⁾, новите услуги, свързани със сигурността, културната и творческата индустрия.

3.8 Много важно и амбициозно, по мнение на ЕИСК, е предложението на Комисията, основаващо се на член 173 от Договора от Лисабон, да се публикуват годишни доклади относно състоянието и разработването на национални индустриални политики с цел укрепване на съвместно изготвяните анализи и съвместно договаряните подходи и политики.

3.9 ЕИСК отбелязва със задоволство, че Съветът по конкурентоспособност напълно подкрепя рамката за стратегически насоки на дейност на ЕС, която ще спомогне за постигане на единомислие относно приоритетите. Най-важното, Съветът също подчертава необходимостта от координиране на индустриалните политики на държавите-членки.

4. Общи бележки

4.1 Предвид неотложните обстоятелства ЕИСК смята, че Съобщението относно промишлената политика и заключенията на Съвета са много навременни.

4.2 Фактът, че в стратегията „Европа 2020“ на индустриалната политика е дадена водеща роля, доказва, че Комисията е решена да подготви координирана стратегия, както на равнище на ЕС, така и на равнище държави-членки. Ангажирането на държавите-членки с тази задача е изключително важно и неотложно.

4.3 ЕИСК подчертава значението на конкурентна устойчива преработвателна промишленост в Европа. Това изисква една стабилна промишлена основа, свързана с жизненоважни за промишлеността услуги. Авторитетни източници посочват постепенен преход в областта на заетостта от промишлено производство към услуги, свързани с промишлеността, не само по отношение на междинните продукти, но и на услугите, предоставяни от самите производители⁽⁸⁾.

4.4 Необходими са решителни политики, с помощта на които да се оформи бъдещето: интелигентна енергия, нанотехнологии и науки за живота, нови материали, бизнес услуги и социални медии, както и необходимостта от разгръщане на ИКТ. Европа няма свой Apple или Google! Китай напредва бързо и вече изпреварва Европа в някои области.

4.5 ЕС се нуждае спешно от визия и програма за подобряване на продуктивните инвестиции и производителността. Наличието на добре определени общи принципи на действие, както в ЕС, така и в държавите-членки следва да породи стимули за осъществяването на амбициозни инвестиционни програми от страна на предприятията и публичните власти.

⁽⁷⁾ ЕИСК посочва особено значение на космическата промишленост за развитието на отдалечените и селските райони.

⁽⁸⁾ Наред с останалите документи, вж. „Les secteurs créateurs d'emploi à court-moyen terme après la crise“ („Секторите, създаващи заетост в краткосрочен и средносрочен план след кризата“) (Център за стратегически анализи към администрацията на френския министър председател, ноември 2010 г.).

4.6 Промислената политика се нуждае от подходящо ниво на частни и публични финансови ресурси. Наблюдаваното свиване на бюджетите следва да се компенсира чрез други, съвместно договорени финансови средства ⁽⁹⁾.

4.7 Според ЕИСК се открояват три основни теми, върху които трябва да се работи през следващите години:

- взаимната обвързаност и взаимодействието между широк спектър от хоризонтални и секторни политики на ЕС;
- наличието на сложни международни мрежи и интегрирани производствени процеси ⁽¹⁰⁾, и
- оценка и подобро координиране на националните политики на равнище ЕС и между държавите-членки.

4.8 За да се изведе подобряването на управлението като основен акцент на бъдещата промишлена политика, е необходимо да се рационализира вътрешното планиране и координацията в институциите на ЕС и да се съсредоточат усилията върху изграждане на по-тесни връзки между ЕС и държавите-членки.

4.9 Държавите-членки разработват свои собствени подходи и цели по отношение на промишлеността. За да осигури успеха на индустриалната политика на ЕС от „нов стил“, Съветът следва да развие в дълбочина заключенията на Съвета по конкурентоспособност като основа за по-интензивна съвместна работа.

4.10 ЕИСК напълно подкрепя необходимостта от цялостен и интегриран подход. Повишената обвързаност между политиките е важно понятие за наличието на устойчива социална пазарна икономика в Европа. Тя трябва да доведе до един интегриран подход към промишленото бъдеще на Европа в контекста на един оперативен вътрешен пазар чрез интелигентно законодателство, научноизследователска и развойна дейност, иновационна политика, достъп до финансиране, енергийна политика и ниски въглеродни емисии, политики за околната среда, транспорта и конкуренцията, подобряване на уменията и компетенциите, търговска политика по и свързани с нея въпроси, и достъп до суровини. Секторните подходи ще увеличат ефекта. Тези теми са предмет на обсъждане в отделни съобщения ⁽¹¹⁾.

4.11 ЕИСК приветства провеждането на ефективен „преглед на въздействието върху конкурентоспособността“, който трябва да започне в условия на внимателен подбор.

4.12 Поддържането и дори укрепването на финансовите ресурси на ЕС в областта на научноизследователската и развойната дейност е от изключително значение. Съфинансираните от една или повече държави-членки големи европейски проекти, каквито са проектите, свързани с енергията и с изграждането на общоевропейска инфраструктура, трябва да стимулират умножаването на ефекта от вложените в тях средства – т.нар. „ефект на лоста“.

⁽⁹⁾ Така например Германия неотдавна увеличи бюджета си за иновации с 20 %.

⁽¹⁰⁾ Вж. становището на ЕИСК относно „Развитие на веригите за създаване на стойност и доставка в европейски и глобален контекст“ ОВ С 168 of 20.7.2007 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ Първият пример за приложението на този метод се намира в „LeaderSHIP 2015“, стратегията за европейския корабостроителен сектор, въведена през 2005 г.

4.13 Обикновено промишлените клъстери възникват в традиционните промишлени басейни, които се развиват непрекъснато въз основа на нови инвестиции, технологии и иновации, на вериги за създаване на стойност, на компетенции и умения, както и въз основа на нововъзникващи регионални и международни мрежи ⁽¹²⁾. Силно развитите региони са авангардът на Европа.

4.14 ЕИСК смята, че прилагането на интегрирани политики и действия на равнището на ЕС, съчетано с наличието на по-прозрачна и актуална информация относно случващото се в отделните страни, ще допринесе значително за постигането на равни условия и на силен вътрешен пазар, който е в основата на европейската интеграция.

4.15 Наличието на данни и анализи е от основно значение. ЕИСК поздравява Комисията за подробната аналитична работа. Всяка политика се нуждае от задълбочени анализи и прецизни и сравними данни на равнището на ЕС. За да може да се осъществява детайлно и далновидно наблюдение и оценка, са необходими надеждни данни за динамичните актуални тенденции ⁽¹³⁾. Независимо от напредъка има още много да се върши.

4.16 Ведно с националната статистика важна роля играе и Евростат. Службата следва да бъде оборудвана задоволително, за да може да събира правилните данни и своевременно да анализира световните тенденции и динамики. Службата следва да разполага с усъвършенствани средства за достъп до данни. Информацията следва да може да се получава по максимално бърз и пълен начин.

5. Управление на равнището на ЕС; хоризонтални и индивидуализирани подходи: сектори и мрежи за създаване на стойност

5.1 Обединяването на дейностите на Комисията в една обща концепция подчертава необходимостта от премахване на границите между тях, за да се повиши видимостта и ефективността им.

5.2 Промислената политика остава в известна степен национална. Списъкът от области, споменати в съобщението, по отношение на които ЕС (Комисията, Съветът, Европейският парламент) има отговорност да предприема действия или да се намесва, е също внушителен. На този фон съгласуваната рамка на стратегия „Европа 2020“ предлага многообещаващи възможности.

5.3 ЕИСК е съгласен с политическите намерения на Комисията. Въпреки това ролята на Комисията не е винаги ясно определена отчасти поради това, че тя няма формални правомощия в редица области. В дадени сектори, например енергийния, продължават да преобладават национални цели и процедури, и компетенциите на Комисията и на държавите-членки не се прилагат по съгласуван начин.

⁽¹²⁾ Тази тенденция се наблюдава в редица региони и метрополни райони в Европа, където остарели промишлени структури се заменят от инвестиции, ориентирани към бъдещето, и от нова динамика.

⁽¹³⁾ ЕИСК и преди е изтъквал този аргумент в информационен доклад, озаглавен „Секторно проучване на промяна на мястото на стопанска дейност“ (2006 г.), в който неоспоримо се доказват грешките в сравнението на данните, използвани от Комисията.

5.4 Затова следва да се подобрят правомощията и ефективността на Съвета по конкурентоспособност, който, съвместно с Комисията, поставя цели и отговаря за регулирането на широк кръг въпроси.

5.5 ЕИСК призовава Съвета и Комисията да съставят оперативен списък на приоритети и съответен график за изпълнението им. Приоритетите трябва също така да включват икономическата инфраструктура, като високоразвитите транспортни мрежи, диверсифицираните енергийни източници и достъпа до тях, програмата в областта на цифровите технологии и ИКТ.

5.6 Външното измерение на вътрешния пазар и целта за постигане на равни условия на участие в световен план все по-настоятелно изискват прилагането на активна търговска политика и наличието на европейски дипломатически корпус.

5.7 Промислеността отново е се променя из основи, водена от научноизследователската и развойната дейност, иновациите, промените в регулаторния режим и международните промишлени пазари и пазарите на услуги. Тези нови положения оказват влияние върху всички сектори. За да способстват за определянето на подходящи рамкови условия и включването на конкретен дневен ред, благодарение на които да се осигури целенасоченост и сигурност на инвестициите в промишления сектор, приоритетите, набелязани в поредица работни програми на ЕС, трябва да отразяват тенденциите. Необходимо е да се създаде стабилна и дългосрочна регулаторна рамка.

5.8 Връзката на промишлената политика с единния пазар е от изключително голямо значение. ЕИСК настоява, че паралелно с прилагането на по-конкретни промишлени политики, вземането на решения относно Акта за единния пазар ще потвърди по категоричен начин ролята на Комисията и на ЕС, както и необходимостта от равни европейски условия за действие.

5.9 ЕИСК препотвърждава необходимостта от поддържане на целта за заделяне на 3 % от БВП за разходи за научноизследователска и развойна дейност. Намаляващите финансови ресурси не бива да ограничават решителния иновационен устрем.

5.10 С оглед на постигането на ефикасност и добавена стойност на политиките и финансовите инструменти, в различни свои становища ЕИСК приветства секторните групи на високо равнище, технологичните платформи, стимулирането на иновационни клъстери и трансграничното сътрудничество между комисии за научни изследвания и изследователски центрове – осъществявани с финансовата подкрепа на ЕС. Трябва да се разработват проекти с демонстрационна и примерна цел.

5.11 Успешен проект е „Инициативата за водещите пазари“, която включва шест важни сектори и си поставя за цел намаляването на бариерите пред продуктите и услугите⁽¹⁴⁾. В същия дух ЕС следва да се земе с нови промишлени проекти, например такива, които са свързани със създаването на чисти и енергийно ефективни автомобили, с улавянето и съхраняването на въглерод, с общоевропейските мрежи, с космическите дейности и с главните базови технологии.

⁽¹⁴⁾ В Инициативата за водещите пазари бяха набелязани следните пазари: електронно здравеопазване, защитни текстилни артикули, устойчиво строителство, рециклиране, биопродукти, възобновяеми енергии.

5.12 ЕИСК смята приемането на европейски патент като възможност да се подложи на проверка ефективността на индустриалната политика на ЕС. Ако в момента не е възможно да се въведе европейски патент в ЕС като цяло, като за начало с тази задача следва да се заемат ограничен брой страни.

5.13 В по-общ смисъл в контекста на съвременния свят защитата на правата на интелектуална собственост е жизнено важен приоритет.

5.14 Необходимо е да се прилагат подходи, адаптирани към спецификата на секторите, за да се постигне по-добро и по-подходящо регулиране, и за да се разработят необходимите инструменти и мерки.

5.15 Независимо от това „традиционният“ поглед върху промишлеността, при който секторите се разглеждат поотделно, става неподходящ от гледна точка на политиката заради глобализацията, фрагментацията на веригите за доставка поради националните граници и тясната взаимозависимост на различните действащи лица. Това не бива да се счита за отричане на някои много специфични проблеми в отделни сектори, но тези случаи трябва да се третират в индивидуален порядък и да бъдат поставени в европейска перспектива.

5.16 Наличието на гъвкав секторен подход дава възможност за успешен обмен на възгледи и е добра основа за ангажирането на публични и частни заинтересовани страни. Сред тях се броят не само служителите на Комисията и правителствените служители, но и представители на предприятия, изследователски институти, (висши) учебни заведения, социални партньори, неправителствени организации и регионални представители.

6. Основни специфични въпроси

6.1 Промислената политика е обширно понятие, обединяващо редица сродни и взаимно свързани области.

6.2 **Достъпът до финанси и финансиране** е сериозно затруднение, което трябва да се разгледа без отлагане. ЕИСК енергично приветства съобщението за подобряване на трансграничните условия за рисковия капитал, както и предложенията за емитиране на публични и частни облигации за проекти на ЕС с цел инвестиране в енергетиката, транспорта и ИКТ⁽¹⁵⁾. Следва да се проучат и възможностите за емитиране на облигации за проекти в други области, като например в областта на изследванията. Ще трябва да се вземат предвид и други мерки, сред които схеми за данъчни облекчения.

6.3 МСП бяха особено силно засегнати от финансовата криза. Нужни са новаторски идеи за мобилизиране на частния капитал, например чрез т.нар. „crowd funding“ (Б.пр. средства, събрани от група хора, най-често безвъзмездно, за осъществяване на разнобразни проекти). ЕИСК предлага Комисията да организира кръгли маси с външни заинтересовани страни с цел проучване на възможностите и начините за мобилизиране на частен капитал за целите на промишлеността. Нужно е да се черпи опит от световната практика. Плодотворните идеи и практики трябва да се разпространяват.

6.4 ЕИСК препоръчва и ЕИБ, паралелно с ЕИФ, да се насърчава в усилията ѝ да разработва целеви инструменти, подпомагащи растежа на европейските МСП.

⁽¹⁵⁾ Вж. бележка под линия № 2.

6.5 Ролята на ЕИБ добива още по-голяма значимост поради факта, че тя дава пример на други частни инвеститори и е катализатор за привличане на допълнителен финансов ресурс. Това включва и насърчаването на дългосрочните инвестиции, необходими за развитието на иновативни процеси. В заемите, отпуснати от ЕИБ, следва да се включат социални и екологични критерии и да се предвидят последващи оценки на въздействието от изразходваните средства на банката върху европейската промишленост като цяло, както и върху постигането на целите на ЕС.

6.6 Що се отнася за РП7 и РП8, ЕИСК приветства повишеното внимание от страна на Комисията към иновационните промишлени проекти и (трансграничното) сътрудничество.

6.7 Понастоящем финансирането от страна на ЕС за научно-изследователска и развойна дейност е насочено към разпространяване и задълбочаване на знанията. Трябва да се оказва подкрепа на проекти, които съответстват на възгледите, застъпени в технологичните платформи на ЕС и на Европейския институт за иновации и технология (ЕИТ) ⁽¹⁶⁾. ЕИСК призовава за допълнително опростяване на процеса на изпълнение. Отпусканите от ЕС финансови средства трябва да се инвестират целенасочено, за да се постигне мултипликативен ефект на публичните и / или частните инвестиции.

6.8 Това означава, че освен от цели, свързани с фундаменталните изследвания, РП8 трябва да се води и от цели, свързани с промишлената политика. Така или иначе за големите промишлени проекти е необходима ефективна координация на финансовите средства, отпуснати (централизирано) от ЕС и от националните органи.

6.9 Същото се отнася и за РПКИ за МСП в областта на енергетиката, ИКТ и предприемачеството.

6.10 Развитието в регионите, в които е застъпен само един вид промишленост, следва да се разгледа наново, за да се насърчи по ефективен начин разнообразяването на промишлените дейности. Ще се оказва подкрепа за устойчивото развитие чрез финансиране от страна на ЕС на проекти за ниски въглеродни емисии и за околната среда.

6.11 Връзката между **иновациите** и индустриалната политика е очевидна. Иновациите представляват една много обширна област, която обхваща и несвързани с техниката въпроси. Съвсем основателно водещите инициативи в областта на иновациите и на промишлената политика се характеризират в голяма степен с еднаква насоченост и общи цели, тъй като са основани на принципа на иновационните партньорства. Това ще допринесе за ефективността и видимото им присъствие.

6.12 Трябва да се избегне потенциалната де-индустриализация, като се заздравя връзката между иновациите и промишлеността ⁽¹⁷⁾, включително чрез поставяне на ударение върху „главните базови технологии“, способстващи за насърчаването им. Трябва да се подобрят условията за промишлените сектори, основаващи се на научна дейност.

6.13 Политиката в областта на научните изследвания и иновациите на национално ниво и на равнище ЕС е много тясно свързана с индустриалната политика, особено под натиска на свиващите се бюджети и усилията, полагани в

други континенти. Буди тревога и намаляването и/или пренасочването към офшорни дестинации на разходите за изследвания в предприятията.

6.14 Превръщането на достиженията на изследванията и науката в продукти с помощта на приложните технологии остава незадоволително в цяла Европа. Макар и фундаменталните изследвания да запазват изключителното си значение, ЕИСК подчертава необходимостта от ефективен, устойчив и по-бърз преход от лабораторията към реалната икономика.

6.15 В този преходен период целите за постигане на икономика с нисък разход на енергия и ниски въглеродни емисии, могат да създадат допълнителни възможности за провокиране на иновативността.

6.16 Подобряването на координацията в и между веригите на знание трябва да бъде приоритет. По този въпрос трябва да има дискусия между всички заинтересовани страни в публичния и частния сектор, за да се обхванат всички аспекти и да се получи добавена стойност и ефективност.

6.17 Все още университетите не изпълняват пълноценно ролята си на неразделна част от триъгълника на знанието. Необходимо е да се наблегне върху изграждането на отворени и трансгранични мрежи между университетите и промишлеността. ЕС трябва да съсредоточи усилията си върху насърчаването на подобни инициативи.

6.18 **Глават „Социални въпроси“** от стратегията „Европа 2020“ обхваща различни елементи. От основно значение е създаването на работни места чрез частни инвестиции, чрез веригата за доставки и стойност и чрез малките и средните предприятия. Тази цел ще позволи на стратегията да намери по-радушен прием в обществото.

6.19 Служителите трябва да се приканват към ангажираност и участие. ЕИСК подчертава необходимостта от ефективен социален диалог и от подкрепа за някои общи цели и ангажименти в тази епоха на динамични промени. Социалният диалог е необходим както за постигането на обществено приемливи решения, така и за изграждането на доверието, нужно за осъществяване на икономическа промяна; освен това той трябва да насърчава осведомеността на обществото и готовността му да приеме промяната.

6.20 Държавите-членки имат свои собствени традиции в тази област. По мнение на ЕИСК участие и ангажираност от страна на служителите следва да се търси на равнище предприятия, на регионално, национално равнище и на равнище ЕС, за да бъдат те подготвени за промяната и да способстват за осъществяването ѝ. На равнище ЕС воденето на социален диалог по сектори е един много ценен способ, който Комисията следва да продължи да подкрепя и насърчава там, където той липсва.

6.21 Задачата за **образование и обучение** на всички нива е най-важният приоритет. Ръководните насоки за съставянето на учебни програми трябва да почиват на анализи на пазара на труда (на секторно ниво), и да отчитат потребността от придобиване на умения в средносрочен и дългосрочен план. Следва да се премахне дисбалансът в професиите, основаващ се на пола. В някои области, например инженерните и техническите професии, несъответствието между търсенето и предлагането на пазара на труда поражда тревога. Трябва да се насърчава предприемачеството.

⁽¹⁶⁾ В ход са първите три Общности на знанието и иновациите (ОЗИ).

⁽¹⁷⁾ Вж. наред с другите публикации и „Деиндустриализацията на Европа. Няма време за губене!“, Кралската академия на Белгия, 2010 г.

6.22 Необходими са насоки и разпространение на добри практики, при съставянето на учебни програми за (висше) образование⁽¹⁸⁾. ЕИСК призовава Комисията да се ангажира по-активно в тази област.

6.23 **Глобалните тенденции** налагат прилагането на активна европейска търговска политика. Използването по отношение на труда разграничение между „високостойностни“ и „нискостойностни“ държави губи своите очертания. Машабни икономически и обществени процеси настъпват с голяма скорост, по-специално в Азия. Следователно необходимостта от осигуряване на равни условия за участие в световен план добива нарастващо значение от гледна точка на екологичните и социалните стандарти, взаимния достъп до пазари, интелектуалната собственост и др.⁽¹⁹⁾.

6.24 ЕИСК настоява всеки път, когато в Европа се вземат решения и се подлагат на преценка бъдещи законодателни актове, да се взема предвид изискването за постигане на равни глобални условия за участие. Паралелно с това в ЕС следва да се въведе по-добро наблюдение и по-ефективен пазарен надзор. Правомощията на митническите контролни органи следва да се увеличат.

6.25 Не бива да се подценява значението на стандартизацията като важен инструмент в единния пазар. Американските и китайските предприятия прилагат тези стандарти съвсем спонтанно, давайки на света новаторски пример.

6.26 ЕИСК подчертава връзката между промишлената и търговската политика и свързаните с тях въпроси. Трябва да се работи за премахването на изкуствените бариери пред търговията и инвестициите в други части на света. Преговорите по тези въпроси могат да протичат извън рамката на Световната търговска организация и трябва да се разглеждат като част от двустранни или други многостранни рамки. Външното измерение на промишлената политика означава, че ЕС трябва да отстоява единна позиция на всички международни икономически форуми⁽²⁰⁾.

6.27 ЕС трябва агресивно да се бори с налаганите от търговските партньори ограничения върху достъпа до суровини. ЕИСК приветства препоръките за действие по отношение на цените на суровините и консолидирането на пазарите в минния сектор. Следва да се обърне внимание на въпроса за спекулацията на стоковите пазари.

6.28 Без да се възпрепятстват договорените от ЕС цели и стандарти в областта на енергията и климата, политическите инструменти трябва да бъдат внимателно проучени и разработени в зависимост от въздействието им върху конкурентоспособността на промишлеността⁽²¹⁾. Наличието в Европа на икономика, ефективна по отношение на ресурсите и с ниски

въглеродни емисии, предполага, че ЕС трябва да изисква търговските му партньори да постигнат същите стандарти⁽²²⁾. Предпочитаното решение е сключването на многостранни споразумения. Следва да се избягва налагането на търговски санкции.

6.29 По отношение на **социалните стандарти** ЕИСК посочва декларацията на Международната организация на труда от 1998 г. относно основните стандарти на труд, в която са засегнати въпросите за дискриминацията, детския труд и принудителния труд, както и свободата на профсъюзите и колективното договаряне⁽²³⁾. Конвенциите на МОТ са по-конкретни, но редица страни не ги признават или прилагат.

6.30 Корпоративната социална отговорност (КСО) трябва да се упражнява в международен мащаб въз основа на декларациите на Международната организация на труда и насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, както и на други широко признати международни инструменти⁽²⁴⁾. Предприятията започват да използват КСО като марка, която повишава техния престиж.

7. Връзка между националните промишлени политики и ЕС

7.1 Независимо от различията между отделните щати, американската икономика функционира на един пазар и при едно централно правителство. Същото се отнася и за Китай и за други държави.

7.2 Обратното, в Европа всички държави-членки имат свои собствени форми на индустриална политика⁽²⁵⁾. Картината е много разнообразна поради различията в националните структури и традиции за вземане на решения, специфичните взаимоотношения между публичния и частния сектор, както и поради различията в националните структури на икономиката и в сравнителните преимущества. Освен това настоящата криза може да породи и изкушението за упражняване на скрит протекционизъм.

7.3 Поради всички тези несъответствия крайният продукт на отделните държави членки, изразяващ се в икономически растеж и заетост, е с различни характеристики. Съветът подчертава, че е желателно да се изготвят годишни доклади относно разработването на национална индустриална политика. Като се отчитат ограничените правомощия на Комисията в тази област, това е една не особено лесна задача.

7.4 Една от основните цели на стратегия „Европа 2020“ е по-тясното сближаване на ЕС с държавите членки. Доклади, изготвени от Комисията, могат да представляват допълнителен елемент от управлението в ЕС. Прозрачността, успешните примери и най-добрите практики могат да доведат до сближаване в нагласите на органите на управление. Различните концепции и практическите резултати от тях следва да бъдат обсъждани в Съвета.

⁽¹⁸⁾ Вж. становище на ЕИСК относно „Университети за Европа“ ОВ С 128 от 18.5.2010 г., стр. 48

⁽¹⁹⁾ Вж. Съобщението относно търговската политика, SEC(2010) 1268.

⁽²⁰⁾ Вж. и становищата на ЕИСК: „Външен аспект на европейската индустриална политика – Търговската политика на ЕС отчита ли правилно интересите на европейската промишленост?“ (Вж. страница 25 от настоящия брой на Официален вестник) и ОВ С 128 от 18.5.2010 г., стр. 41.

⁽²¹⁾ Вж. становище на ЕИСК относно „Въздействие на непрекъснатото развитие на енергийните пазари върху индустриалните вериги за създаване на стойност в Европа“ (ОВ С 77 от 31.3.2009, стр. 88), по-конкретно параграф 1.6.

⁽²²⁾ Вж. становище на ЕИСК относно „Въздействието на международните споразумения за намаляване на емисиите от парникови газове върху процеса на индустриални промени в Европа“ (ОВ С 185 от 8.8.2006 г., стр. 62).

⁽²³⁾ Вж. Декларацията на МОТ относно основните принципи и права в областта на труда (1998 г.)

⁽²⁴⁾ Сред тях са Глобалният договор на ООН и Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО, сред които са и Международните счетоводни стандарти). Тази тема е застъпена и в Ръководните принципи на ООН за бизнес и права на човека, изготвени от John Ruggie.

⁽²⁵⁾ С известно преувеличение може да се каже, че това означава 27 промишлени и иновационни политики.

7.5 Разбира се, всяка държава членка е свободна да определя собствените си силни страни и да създава знания и други видове инфраструктура, ако действията ѝ са в съответствие с правилата на ЕС. Платформите за обсъждане на натрупания опит могат да увеличат сътрудничеството между групи от отделни държави членки.

7.6 Наблюдението и оценката на националното изпълнение на задачите може да отвори нови възможности за взаимодействие между правителствата, между правителствата и Комисията и, разбира се, да създаде нови възможности за предприятията, по-конкретно за огромния брой интернационализиращи се МСП.

7.7 Отделни страни имат свои собствени иновационни платформи с поставени национални цели. Те рядко са в полза на всеобщите европейски цели. ЕИСК призовава да се изследват възможностите на трансграничните подходи за повишаване на ефективността. Положителните практики следва да бъдат разпространявани и обсъждани.

7.8 В годишните доклади следва да се анализира съгласуваността между промишлената политика на ЕС и националните политики. Отскоро държавите-членки, например Германия, Франция, Обединеното кралство, Испания и Нидерландия, също издават официални документи относно националната си политика ⁽²⁶⁾. При все това връзката с европейските цели и действия остава слаба. ЕИСК препоръчва Комисията да извърши анализ на тези национални доклади в своя предстоящ годишен доклад от позицията на европейската перспектива.

7.9 Нараства и обменът на мнения между държавите-членки относно желаната насока на промишлените политики. Практиките от такъв характер, както и оперативните резултати от тях трябва да се разпространяват в Съюза, за да се замести тясното национално виждане за нещата с една по-широка гледна точка.

7.10 Освен това регионите и метрополните райони трябва да поемат нещата в свои ръце. Те трябва да бъдат овластени да

създават клъстери и да укрепват сътрудничеството между центровете за обучение и знания от една страна, и промишлените звена, от друга (напр. чрез развиването на регионално-секторни мрежи).

7.11 При изготвянето на оценката си Комисията следва да анализира поведението и практиката в конкретни области, например обществените доставки – 17 % от БНП – където, според резултатите от анализи и противно на директивите на ЕС, продължават да преобладават националните промишлени цели.

7.12 Конкретен пример в това отношение е темата за военното оборудване, която нерядко се пренебрегва. Бюджетните ограничения често се отразяват отрицателно върху разходите за военни цели. Провеждането на независими проверки трябва да спомогне за постигането на по-добра възвръщаемост на вложените средства.

7.13 В тази посока ЕИСК изтъква необходимостта от премахване на пречките в рамките на ЕС и, наравно с това, от развиване на конкурентни трансгранични вериги за доставка. Трябва да се насърчава реализирането на вторични и допълнителни ползи между военното и гражданското производство. Паралелно с това трябва да се предвиди европейско хармонизиране на разрешителните за износ.

7.14 Друга интересна област са комуналните услуги. Въз основа на списък, направен от Комисията, трябва да се заложи по-голяма готовност за трансгранично сътрудничество и/или за прилагане на проверени в практиката най-добри практики.

7.15 Анализите, изготвени от ЕС, могат да предлагат интересни данни относно качеството на широк спектър от условия в държавите членки. Трябва да се насърчава опростяването на административните практики (без да се нарушават принципите за безопасност на продуктите и защита на потребителите) и намаляването на финансовите тежести ⁽²⁷⁾. В някои области и страни тези процеси вече са в ход.

Брюксел, 4 май 2011 г.

Председател

на Европейския икономически и социален комитет

Staffan NILSSON

⁽²⁶⁾ „Im Fokus: Industrieland Deutschland“ („В обсега на вниманието: Германия, индустриална нация“) (Германия), „Feuilles de route des comités stratégiques de filière“ („Пътна карта на стратегическите секторни комитети“) (Франция), „The Growth Agenda“ („Програма за растеж“) (Обединено кралство; документът в скоро време ще бъде последван от подробна програма), „Plan Integral de Política Industrial 2020“ („Цялостен план за индустриалната политика до 2020 г.“) (Испания), „Naar de top: de hoofdlijnen van het nieuwe bedrijfslevenbeleid“ („Към върха: насоки за нова индустриална политика“) (Нидерландия).

⁽²⁷⁾ Групата, председателствана от г-н Щойбер.